Η κρίση συμπαρασύρει την οικογένεια ή η οικογένεια ελέγχει την κρίση; (Κωνσταντίνος Γανωτής)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 23 Νοεμβρίου, 2017

Κρίση λέμε μιὰ χρονικὴ περίοδο μεγάλων προβλημάτων ποὺ βάζουν σὲ κίνδυνο τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πρώτη κρίση ξέσπασε μέσα στὸν Παράδεισο κιόλας ὅπου ὁ Ἀδαμ ἄκουσε τὸ *"Ἀδὰμ ποῦ εἶ"* κι ἐφοβήθηκε. Αὐτὸς ὁ φόβος ἦταν ἡ πρώτη κρίση. Οἱ πρωτόπλαστοι ἦταν ἤδη οἰκογένεια.

Κι ἀκολουθοῦν ἰδρῶτες, ἀγκάθια, τριβόλια, πόνοι τῆς γέννας κι ἀποστροφὴ τῆς Εὔας στὴν ἐξουσία τοῦ ἄντρα της. Τί ἐδίδαξε αὐτὴ ἡ πρώτη οἰκογένεια στὰ παιδιά της; Τὸ ἕνα ἦταν ὁ ἀθῷος Ἄβελ, τὸ ἄλλο ὁ φονικὸς Κάϊν. Ἡ οἰκογένεια σὲ κορύφωση κρίσης: Προβλήματα οἰκονομικά, ἠθικά, ὑπαρξιακά. Ὁ θάνατος παρὼν ἤδη. Ὁ Κάϊν εἶχε ἀκόμα τὴν προστασία τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ ἔπρεπε κάπου νὰ κρύψει τὸ τρέμουλο, ποὺ τὸν κατεῖχε (*"ἔσει στένων καὶ τρέμων"*), κάπου νὰ κρύψει τοὺς στεναγμούς του. Καὶ ... *"ὁ δὲ Κάϊν ἦν οἰκοδομῶν πόλιν"*. Κι ἔτσι μὲ τὴν πρώτη πόλη ἄρχισε ὁ πολιτισμός.**Ὁ πολιτισμὸς εἶναι μία διαχρονικὴ, παγκόσμια κρίση. Εἶναι μιὰ ὑποκατάσταση τοῦ Παραδείσου**. Ὁ Ἀδὰμ ἐγκαταστάθηκε κατέναντι τοῦ Παραδείσου, τὸν ἔβλεπε μὲ τὶς πύλες του κλεισμένες καὶ θρηνοῦσε. Ὁ Κάϊν ὅμως εἶχε στρέψει τὶς πλάτες του στὸν Παράδεισο κι ἔβλεπε στὸ μέλλον, ἕνα μέλλον ποὺ ξεκινοῦσε ἀπὸ τὸν ἴδιο κι ἀπέβλεπε στὴν *"εὐτυχία"* τοῦ γυιοῦ του Ἐνὼχ, ποὺ τ' ὄνομά του ἔδωσε ὁ Κάϊν στὴν πόλη ποὺ ἔχτιζε. Νά, ἔτσι γεννήθηκε ὁ ανθρωπισμός. "Τὰ παιδιά μας νὰ εὐτυχήσουν· τί ἄλλο καλύτερο;".

Κι ἀκολούθησε μιὰ σειρὰ γενεῶν ποὺ ὀνομάστηκαν ἄνθρωποι. Ἡ Εὔα ὅμως ἐγέννησε κι ἄλλο γυιὸ καὶ εἶπεν *"ἐξανέστησεν ὁ Θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ τοῦ Ἄβελ..."* Αὐτὸς ἦταν ὁ Σὴθ καὶ γυιὸς τοῦ Ἐνώς, *"ἤλπισον ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ"*. Κι ἀπὸ τότε οἱ ἀπόγονοι τοῦ Κάϊν ὀνομάζονται στὴ Γένεση *"ἄνθρωποι"*, ἐνῷ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἐνὼς ὀνομάζονται *"υἱοὶ τοῦ Θεοῦ"*. Ἀπὸ τὶς δύο γενεαλογικὲς παραδόσεις κυοφορήθηκε ἡ παγκόσμια κρίση, ποὺ κατέληξε στὸν *"Κατακλυσμό"*. Μικρὴ κρίση ἦταν ὁ κατακλυσμός; Ὅλες οἱ ἄλλες κρίσεις ποὺ πέρασε ἡ ἀνθρωπότητα δὲν ἔφτασαν στὴν τραγικότητα τοῦ κατακλυσμοῦ. Μὲ τὸν κατακλυσμὸ ἀφανίστηκαν οἱ *"ἄνθρωποι"* ἀλλὰ καὶ οἱ *"υἱοὶ τοῦ Θεοῦ"* ποὺ ἔσμιγαν μὲ τὶς θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων. Κι ἔμεινε ὁ Νῶε μὲ τὴν κιβωτό του γιὰ νὰ συνεχίσει τὴ δημιουργία τοῦ κόσμου!

Κι ἂν δὲν ἔδήλωνε ὁ Κύριος ὅτι δὲν θὰ ξανακάνει κατακλυσμὸ στὸν κόσμο, θὰ εἶχε

λόγους νὰ κάνει πολλοὺς κατακλυσμοὺς ἀκόμα. Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι συνέχισαν τὸν πολιτισμό, ξέχασαν καὶ οἱ ἄλλοι ὅτι εἶναι “υἱοὶ τοῦ Θεοῦ” καὶ ὅλοι**παραδόθηκαν στὶς ἐπιθυμίες τους**, ποὺ ἔγιναν καθοριστικὲς δυνάμεις πρὸς κάθε δραστηριότητα. Ἡ κρίση βέβαια συνεχίζεται καὶ δείχνει τὸ ἀπαίσιο πρόσωπό της μὲ τὸ φόβο τῶν ἀδυνάτων, τὴ βία τῶν δυνατῶν καὶ τὴν κατάθλιψη ὅλων. **Ἡ κατάθλιψη ἔγινε τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τοῦ πολιτισμοῦ**, περισσότερο βέβαια τῶν ἰσχυρῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδυνάτων ποὺ ὀνειρεύονται κι αὐτοὶ νὰ γίνουν ἰσχυροί. Κι ἔτσι οἱ ἄνθρωποι ζοῦν μέσα σὲ πολιτισμικὸ ὀργασμὸ βουτηγμένοι στὴν κατάθλιψη, γεμάτοι ἐνοχὲς, καὶ πεθαίνουν ἀπαρηγόρητοι καὶ ἀνυποψίαστοι γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Αὐτὸ εἶναι κρίση νοήματος τῆς ζωῆς καὶ κρίση εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἔτσι λ.χ. ὑψώθηκε ἀπὸ τὸν Περικλῆ ἡ μεγαλοπρεπῆς εἰκόνα τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας, γιὰ τὴν ὁποία ἔκρινε ὁ στρατηγὸς ὅτι ἀξίζει καὶ ἐπιβάλλεται νὰ πεθαίνουν τὰ παλληκάρια της γι’αὐτήν, ἡ Αθηναϊκὴ πολιτεία ὅμως ἀφοῦ διέτρεξε μιὰ τροχιὰ τριακονταετίας μὲ ἀνήκουστα ἐγκλήματα κατέληξε σὲ μιὰ δραματικὴ πτώση σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Ἦταν μιὰ κρίση, κρίση ἀπαρηγόρητη μὲ γενικὴ δυστυχία καὶ ψυχική-πνευματικὴ ἀλλὰ καὶ ὑλική.

Ἀπ’αὐτὴν τὴν κρίση δὲν βγῆκαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες οὔτε μὲ τοὺς θριάμβους τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Συνεχίστηκε βαρύτερα μὲ τοὺς Ῥωμαίους. Καὶ ἡ δοξασμένη σοφία τους ἔγινε μία κομψὴ Ἀττικὴ φλυαρία, ποὺ τὴν ἐπιδοτοῦσαν οἱ Ῥωμαῖοι γιὰ νὰ κοσμεῖ τὴ βαρβαρότητά τους.

Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ διαρκὴς μέσα στοὺς αἰῶνες κρίση ἦταν αἰσθητὰ καὶ οὐσιαστικὰ κρίση τῆς οἰκογένειας. Ἀλήθεια ποιός θὰ συμπονούσε τὸν βασανισμένο ἄνθρωπο τῆς κρίσης αὐτῆς; Οἱ ἄρχοντες, οἱ γείτονες, οἱ στρατηγοί; Κανένας ἀπ’ αὐτούς. Μόνον ἡ οἰκογένεια τοῦ καθενός, ἡ μάννα του καὶ οἱ ἄλλοι δικοί του τὸν συμπονοῦσαν κι αὐτὸ ἦταν ἡ μοναδική του παρηγοριά. Ἀλλὰ αὐτοὶ οἱ δικοί του ἦταν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ μόνοι ὑπεύθυνοι νὰ τὸν παιδαγωγήσουν ἔτσι ὥστε, νὰ μὴ ῥίχνει στὴν ὀδύνη τὰ παιδιὰ τῶν ἄλλων μαννάδων.

Ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι κατακρεουργοῦσαν μέσα σ’ ἕνα οἰκόπεδο τοὺς χίλιους Μυτιληναίους τὸ 428, αὐτοὶ ποὺ τὸ ἀποφάσισαν κι αὐτοὶ ποὺ τὸ ἐκτέλεσαν εἶχαν μία οἰκογένεια, ποὺ δὲν τοὺς δίδαξε τὴν ἀγάπη καὶ τὸ σεβασμὸ στὸν διπλανὸ ἄνθρωπο. Δὲν ἦταν ἕνα λάθος ἀλλὰ μία πρακτικὴ συνηθισμένη ποὺ ἐπαναλαμβανόταν συχνὰ στὴ Σάμο, στὴν Αἴγινα κι ἀλλοῦ.

Δὲν ὑπῆρχε μία μάννα μέσα στὸ νοῦ τους σὰν τῆ Μπουράπενα στὸ ἔργο “Ἔρως-ἥρως” τοῦ Παπαδιαμάντη, νὰ ἔρθει στὸ νοῦ τοῦ γυιοῦ της τοῦ Γιώργη καὶ νὰ τοῦ φωνάξει στὴν κρίσιμη στιγμή. – Τί πᾶς νὰ κάνεις, παιδί μου;!

Στοὺς Μηλίους οἱ Ἀθηναῖοι, ποὺ τοὺς ἔσφαξαν τελικά, ἀπολογήθηκαν ὅτι ἔπρεπε νὰ διαφυλάξουν τὴν ἰδέα τῆς δύναμης τῆς πόλεως καὶ στοὺς Σπαρτιάτες ἀπολογήθηκαν πὼς ὅ,τι κάνουν ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὸ φόβο, τὴ δόξα καὶ τὸ συμφέρον. Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ ἦθος ἐμαύρισαν τὴν ψυχή τους ἀνεπανόρθωτα καὶ τὴ ζωὴ ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὸ δὲν ἀναφέρεται ὡς κρίση ἀπὸ τοὺς ἱστορικούς. Ἴσα-ἴσα θαυμάζεται ὡς “χρυσοῦς αἰώνας”!

Αὐτὴ τὴν ἀχαρακτήριστη καὶ ψύχραιμη λογική, ποὺ ἐμπνέει τοὺς Ἀθηναίους πρὸς μιὰ τόσο ἀπάνθρωπη συμπεριφορὰ δὲν θὰ τὴν ποῦμε κρίση; Μάλιστα θὰ τὴν ποῦν οἱ κριτικοῖ κρίση ἠθικῶν ἀξιῶν.

Δὲν πιστεύω ὅτι ἡ οἰκογένεια ἔχει τὸ μυστικὸ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἡ οἰκογένεια ἔχει τὸ σπλάγχνο νὰ θρηνήσει γιὰ τὴν ἀπώλεια τῶν ἀνθρώπων, γιατὶ ὅλοι γιὰ πολλὰ χρόνια ὑπῆρξαν παιδιὰ-μέλη μιᾶς οἰκογένειας. **Ὅσοι καταχράστηκαν ἐξουσίες καὶ ταμεῖα, ὅσοι διέπραξαν ἀπάτες καὶ δωροληψίες, ὅσοι καταδολιεύτηκαν τὸ δημόσιο πλοῦτο κι ἔγιναν αἴτιοι τῆς κρίσης ποὺ μαστίζει τὴ χώρα μας**, καθὼς καὶ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου, **ὅλοι εἶχαν κάποτε καὶ πολλοὶ ἀκόμα ἔχουν μιὰ μάννα, ἕνα πατέρα, ποὺ ἀπ’ τὴν παιδική τους ἡλικία ἔβλεπαν τὴν τάση τῶν παιδιῶν τους γιὰ τὴν ἁμαρτία καὶ δὲν πόνεσαν γι’ αὐτό, δὲν τὸ δασκάλεψαν νὰ γίνει καλὸ παιδί, δὲν τὸ λυπήθηκαν γιὰ τὸ συφοριασμένο τέλος, ποὺ θὰ τὸ εὕρει ἀναπόφευκτα**.

Τὰ παιδιά μας διδάσκονται στὰ σχολεία τους κυριολεκτικὰ τὴ διαφθορά· τὴ διδάσκονται κυρίως ἀπὸ τὰ σχολικὰ βιβλία. Οἱ δάσκαλοι ὅσοι εἶναι εὐσεβεῖς δοκιμάζονται ἀπὸ μιὰ καινούργια χοῦντα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Οἱ οἰκογένειες ἔχουν πλήρη ἄγνοια καὶ δείχνουν πλήρη ἀδιαφορία γιὰ τὴν παιδεία τῶν παιδιῶν τους, γιὰ τὸ ἦθος τῆς παιδείας τους.

Εἶναι ὑποδουλομένοι στὴν ἀκράδαντη πεποίθηση ὅτι τὸ μόνο πρέπον καὶ ἀναγκαῖο σ’ αὐτὴ τὴ ζωὴ εἶναι ἡ δύναμη, δύναμη κυρίως τοῦ πλούτου. Ὅτι δὲν ἀντιστρατεύεται αὐτὸ τὸ ἰδανικὸ τῆς δύναμης εἶναι ἀνεκτὸ καὶ εὐπρόσδεκτο. Ἂν θέλει νὰ γίνει δηλαδὴ ἡ κόρη τους πορνοστὰρ μὲ μεγάλες ἀμοιβές, συνήθως τὸ δέχονται εὐχάριστα καὶ μὲ καμάρι· ἂν ὅμως αὐτὸ γίνει μὲ πολὺ χαμηλὴ ἀμοιβὴ, τότε ντρέπονται, γιατὶ σ’ αὐτὸ καταλήγουν οἱ φτωχοὶ ἄνθρωποι.

Γιὰ νὰ μιλήσουμε μὲ ἀπόλυτη καθαρὴ κρίση, θὰ πρέπει νὰ συστήσουμε στὸν κόσμο τὴ μετάνοια καὶ τὴν πίστη στὸ Θεὸ ὡς ἀντιμετώπιση τῆς κρίσης (καὶ αὐτῆς ποὺ περνᾶμε στὶς μέρες μας καὶ τῆς παγκόσμιας διαχρονικῆς κρίσης).

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ πολὺς κόσμος δὲν εἶναι πρόθυμος νὰ ζητήσει μιὰ λύση ἀποκλειστικὰ ἐκκλησιαστική, ἀναζητοῦμε καὶ ἄλλες φυσικὲς θἄλεγε κανεὶς ἀνθρωπολογικὲς προϋποθέσεις. Ἡ οἰκογένεια ποὺ ἔχει φυσικὴ καὶ πνευματικὴ δυναμικὴ στὴ σχέση τῶν γενεῶν ἔχει ἀκόμα τὸ κῦρος καὶ τὸ χρέος νὰ ὁδηγήσει τὰ τέκνα στὴν ἀρετὴ ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν κάθε ἄνθρωπο τούτης τῆς γῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὰ ἴδια τὰ τέκνα της.

Ζοῦμε μέσα σὲ μιὰ κοινωνία ποὺ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὴν κακία. Ὅλοι εἴμαστε γεννημένοι ἀπὸ κάποια μάννα καὶ κάποιον πατέρα.. Ὑπάρχουν δηλαδὴ αὐτοὶ ποὺ μᾶς ἀγάπησαν (τουλάχιστον περισσότερο ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους) σὰν γέννημά τους. **Στοιχειώδης εὐθύνη τοῦ κάθε γονιοῦ εἶναι νὰ μὴ φέρει πόνο στὸν κόσμο τὸ παιδί του καὶ φυσικὰ νὰ μὴν πονέσει τὸ ἴδιο. Σήμερα φαίνεται ὅτι πολλοὶ γονεῖς τὸ ἔχουν χάσει τὸ χρέος τους αὐτό. Κι ἐμεῖς ἔχουμε ὡς Χριστιανοὶ περισσότερο ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους τὴ δύναμη νὰ φέρουμε τέτοιους ανθρώπους στὴ ζωή.**

Ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια ποὺ ἔδωσε τόσους ἁγίους καὶ μάρτυρες στὴ ζωὴ καὶ διασῴζει μέσα στὴν καθημερινὴ πρακτική της τὴν ἀσκητικὴ ἀγωγὴ τόσων αἰώνων, **αὐτὴ ἡ οἰκογένεια μπορεί νὰ ἀνακόψει κάθε κρίση** καὶ νὰ στήσει πολλὰ τέκνα της στὰ δεξιὰ τοῦ Κυρίου κατὰ τῆς ἡμέρα τῆς κρίσης.

Ξέρουμε ὅλοι ὅτι **ἡ οἰκογένεια ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ κάθε κρίση σ' αὐτὸν τὸν κόσμο καὶ ὅτι κάθε κρίση γεννήθηκε μέσα σὲ οἰκογένειες, σὰν ἀποτέλεσμα τῶν ἀποτυχιῶν τους**. Ἄρα **δὲν παρασύρει τὴν οἰκογένεια στὴ δυστυχία καμμία κρίση, ἀλλὰ τουναντίον ἡ οἰκογένεια στὴν ἀποτυχία της νὰ λειτουργήσει σύμφωνα μὲ τὴν εὐλογία καὶ τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ, φέρνει τὴν κρίση, τὴν κάθε κρίση στὴ ζωή**.

Γιὰ νὰ ἀποφασίσει ἕνα ζευγάρι νὰ κάνουν μιὰ σωστὴ οἰκογένεια, πρέπει νὰ ἔχουν ἕνα ὅραμα ζωῆς, ἕνα ὅραμα ποὺ ἐνῷ δὲν μειώνει τὴν οἰκογενειακὴ εὐτυχία τοῦ ζευγαριοῦ τὴν βάζει σὲ μιὰ τιμητικὴ ὑπηρεσία τῆς παγκόσμιας εὐτυχίας μαζὶ μὲ τὴ χαρὰ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἐγκαθίσταται μὲ τὴ χάρη τους στὸ σπίτι τους. Ὕστερα **πρέπει ἡ οἰκογένεια αὐτὴ νὰ ἀγαπήσει τὴ θυσία καὶ τὸ μαρτύριο ἀκόμα, ποὺ πρέπει νὰ σηκώσει μὲ τὴν ἐπιλογή της. Ὅταν τὸ μαρτύριο τὸ ἀγαπήσει μὲ ἐνθουσιασμό, δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη εὐτυχία στὴ ζωή. Κι ὅμως δὲν μπορεῖ εὔκολα νὰ τὸ πεῖ κανεὶς στὴν ἐποχή μας, γιατὶ ἔχει ἐπικρατήσει μιὰ ἀντίθετη φιλοσοφία ζωῆς.** Καὶ ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια καλεῖται νὰ πολεμήσει μὲ τὰ αὐτονόητα τῆς ἀστικῆς κοινωνίας. Εἶναι δηλαδὴ ἐπαναστάτης.

Ἡ οἰκογένεια-ἐπαναστάτης πηγαίνει κόντρα στὴν κρίση γιατὶ ἀσκεῖται στὴν ὀλιγάρκεια καὶ τὰ εἰσοδήματά της ασφαλίζονται ἀπὸ αὐτὴ τὴν **ὀλιγάρκεια**

καὶ ἀπὸ τὴ **φιλανθρωπία**, ὅπως συνέβη μὲ τὴ Φιλοθέη τὴν Ἀθηναία. **Ἀντέχει στὶς περιπέτειες καὶ στὶς θλίψεις μὲ τὸ ἀναμμένο καντήλι καὶ τὴ θερμὴ προσευχή. Φιλοξενεῖ τὸν ἴδιο τὸ Θεὸ στὸ σπίτι της ἀλλὰ καὶ στὰ ἴδια τὰ σώματα τῶν μελῶν της**.

Ἡ ἀνθρωπότητα καὶ στὴν καλύτερη ἀκόμα ἐκδοχή της βλέπει τὸ τέλος τῆς Ἱστορίας πολὺ μακρινό, ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια κοινωνεῖ καὶ γεύεται αὐτὸ τὸ τέλος σὲ κάθε λειτουργία. Καὶ μ' αὐτὴ τὴ δυναμικὴ ποὺ εἶναι ἡ τελειότερη στὸν κόσμο τρέφει τὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος γιὰ κάθε προκοπή.

(Πηγή: konstantinosganotis.gr*, Δακτυλογράφηση & Φιλολογικὴ Ἐπιμέλεια: Αἰκατερίνη Κόρμαλη Γανωτῆ)*